

Uitgebreide samenvatting van CPB Document 113, *Regional disparities in a small country? An analysis of regional unemployment and participation differentials in the Netherlands from 1975 to 2003*

Het bestaan van regionale steun veronderstelt dat arbeidsmarkten in Nederland niet op nationaal niveau ruimen. Het is echter niet zo eenvoudig om de regionale dimensie van de arbeidsmarkt te identificeren. Studies over pendel of migratie kunnen hoogstens gedeeltelijk inzicht geven, omdat ze andere aanpassingsmechanismen negeren. Vanuit een algemeen evenwichtsperspectief zijn handel en mobiliteit van kapitaal ook belangrijk. Wij betogen dat een regionale dimensie op de arbeidsmarkt bestaat als er in evenwicht loonverschillen zijn, die niet in andere markten gecompenseerd worden. Vanwege loonrigiditeiten, die te maken hebben met onderhandelingen op nationaal niveau, zijn regionale verschillen in werkloosheid en participatie empirisch waarschijnlijk relevanter. Daarom richten we ons in deze studie op de variatie en persistentie van deze variabelen.

We gebruiken arbeidsaanbodonderzoeken (AKT en EBB) van 1975 tot 2003 om tijdreeksen te construeren van werkloosheid en participatie naar geslacht op provincieniveau (NUTS2). Voor een kortere periode (1992 - 2002) beschikken we ook over onderverdelingen naar leeftijd (3 klassen) en opleidingsniveau (3 niveaus). De lange reeksen schetsen een beeld van opmerkelijke homogeniteit in de ontwikkeling door de tijd, terwijl regionale afwijkingen in de orde van een paar procentpunten hardnekkig blijken. De regionale variatie in werkloosheid is relatief sterk voor vrouwen, jongeren en lager opgeleiden. Voor hoger opgeleiden verdwijnen regionale verschillen bijna helemaal tijdens perioden van hoogconjunctuur. Samenstellingseffecten lijken niet de belangrijkste verklaring te zijn voor regionale verschillen in werkloosheid.

Variatie in inactiviteit, die voor alle groepen groter is dan de variatie in werkloosheid, wijst op een regionale dimensie van de arbeidsmarkt voorzover dit een reflectie is van variatie in verborgen werkloosheid. Echter, het verband tussen inactiviteit en waargenomen werkloosheid verdwijnt als we controleren voor tijdsinvariante regionale heterogeniteit. De variatie in participatie is blijkbaar in belangrijke mate het gevolg van andere verschillen tussen regio's dan arbeidsmarktperspectieven. Dit suggereert dat regionale verschillen in participatie geen betrouwbare indicator zijn van een regionale dimensie van de arbeidsmarkt.

Zowel vanuit een internationaal perspectief, als in vergelijking met variatie van kansen op de arbeidsmarkt tussen hoog- en laagconjunctuur, lijkt de regionale dimensie van arbeidsmarkten klein. Deze dimensie is echter relatief groot voor vrouwen, jongeren en lager opgeleiden, die ook minder mobiel zijn. Het zou dus efficiënt zijn om regionaal arbeidsmarktbeleid te richten op deze groepen, als dit soort beleid überhaupt wenselijk is.